

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg	3
1 Sidas bedömning av strategigenomförandet - en sammanfattning.....	5
2 Översikt av strategisammanhanget	6
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	6
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	7
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	7
3 Resultatredovisning	8
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	8
3.1 Stödområde 1: Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling	9
3.1.1 Mål 1: Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ekonomisk integration med EU ..	9
3.1.2 Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag som utgör en större del av ekonomin	9
3.2 Stödområde 2: Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat.....	10
3.2.1 Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet	10
3.2.2 Mål 4: Offentliga tjänster levereras med bättre kvalitet, utifrån principer om icke- diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption	11
3.2.3 Mål 5: Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard	12
3.2.4 Mål 6: Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel.....	13
3.2.5 Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med stärkt folklig förankring	13
3.2.6 Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val	14

3.2.7 Mål 10: Friare och mer oberoende media.....	15
3.2.8 Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EUs strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering	15
3.2.9 Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv.....	16
3.2.10 Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna.....	17
3.3 Stödområde 3: Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar	18
3.3.1 Mål 14: Att partnerländerna i högre grad uppfyller EUs regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi	18
3.3.2 Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle	19
3.3.3 Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi	19
4 Implikationer.....	21

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

1. **Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
2. **Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförs.
3. **Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförs. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödrområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

- 1. Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

- 2. Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.

Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av portföljens relevans:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet - en sammanfattning

Strategin för Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet omfattar totalt 11 bilaterala (Albanien, Armenien, Belarus, Bosnien-Hercegovina, Georgien, Kosovo, Moldavien, Nordmakedonien, Serbien, Turkiet och Ukraina) och ett regionalt fönster. Inom strategin finns totalt tre stödområden och 16 mål. Varje landfönster arbetar mot alla eller ett urval av målen och har en separat årlig rapportering till UD och dessutom finns en rapportering som täcker det regionala samarbetet. Föreliggande rapport täcker således endast det bilaterala fönstret för Bosnien och Hercegovina. Strategin gällde ursprungligen för perioden 2014-2020, men har förlängts tom 2021.

	Mål ³	Portfölj ⁴
Stödområde 1: Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling		
1. Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ek. integration med EU		
2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag		
Stödområde 2: Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat		
3. En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet		
4. Offentliga tjänster levereras av bättre kvalitet och minskad korruption		
5. Ett mer effektivt rättsväsende i enlighet med europeisk standard		
6. Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel		
8. Ett mer pluralistiskt civilt samhälle		
9. Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande		
10. Friare och mer oberoende media		
11. Åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering		
12. Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv		
13. Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna		
Stödområde 3: Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar		
14. EUs regelverk och int. överenskommelser för miljö, klimat och energi		
15. Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle		
16. Mer hållbar samhällsservice som vatten och avlopp, avfallshantering, energi		

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp
8 922 MSEK⁵

Utbetalat belopp hittills
9 072 MSEK, varav 1128 MSEK i BiH

Antal insatser 2020
41

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Det senaste året har präglats av coronapandemin även i Bosnien Hercegovina (BiH). Världsbanken konstaterar att landet under 2020 gått in i den värsta recessionen på 25 år där BNP öför 2020 förväntas ha minskat med 3,2 procent.⁶ Produktionstakten har minskat i de flesta sektorer och arbetslösheten har ökat från redan höga nivåer (15,7 procent 2019). Osäkra omvärldsfaktorer skapar politisk osäkerhet internt. Nationalistiska politiska eliter har misslyckats att fokusera på sakfrågor och medborgares väl och ve under krisen, vilket visar att landet fortfarande är beroende av internationellt stöd. Nedstängning av samhället, ökad arbetslöshet och hemundervisning för skolbarn innebär att allt fler människor sitter hemma. Våld i hemmet, mot barn och kvinnor, rapporteras ha ökat.

Strategigenomförandet har anpassats utifrån den nya verkligheten genom att de allra flesta insatser har planerats om och vissa aktiviteter skjutits upp eller ställts in, även om det mesta numera sker digitalt. Sida har även initierat några riktade stöd för att mildra effekterna av pandemins konsekvenser. På medel- och lång sikt är det troligt att tematiska portföljer behöver justeras på grund av förändringar i kontexten. Sida ser dock att Sveriges utvecklingssamarbete är fortsatt relevant i landet.

Corona till trots har inga stora förändringar skett sedan rapporteringen mars 2020 som inverkar på den övergripande förändringsteorin för strategin i BiH. EU-närmandet är fortfarande den samlande motorn för reformer och utgångspunkten för utvecklingssamarbete i landet.

Efter de allmänna valen i oktober 2018 nåddes till slut en uppgörelse om att bilda regering på central nivå i december 2019. I Federationen – den ena av de två entiteterna – finns fortsatt ingen ny regering. 2020 var det 25 år sedan folkmordet i Srebrenica och 25 år sedan Dayton-avtalet skrevs under. Detta, tillsammans med lokalval i november och december, ledde till viss uppskruvad retorik och splittring. Sedan tidig vår har dock EU-reformer tagit fart efter engagemang från medlemmarna i presidentrådet. Vid lokalvalen förlorade de traditionella och etniskt baserade stora maktpartierna makten i Sarajevo, Banka Luka och Tomislavgrad. Det återstår att se vad dessa förändringar på lokal nivå kommer att innebära, men det finns nytt hopp hos befolkningen att förändring är möjlig.

EU-kommissionens rapport om BiHs EU-närmande från oktober 2020 lyfte fram vissa framsteg.⁷ Bland dessa märks att val hölls i Mostar för första gången på 12 år, beslut om strategi och handlingsplan för förvaltningsreform (PAR), parlamentsutskott för stabiliserings- och anslutningsavtalet (SAA) bildat. Samtidigt underströk rapporten att reformtakten inom de allra flesta områden är för långsam, där inga framsteg har skett gällande rättsstaten. BiH måste nu prioritera att ta fram en handlingsplan för genomförandet av de fjorton huvudprioriteringarna samtidigt som reformer måste fortsätta parallellt.

⁵ Totalt strategibelopp för hela den regionala strategin

⁶ Världsbanken. 2020. *Western Balkans Regular Economic Report No 18. An Uncertain Recovery*, s 51 [153774.pdf \(worldbank.org\)](https://www.worldbank.org)

⁷ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eu-external-communication/files/bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf)

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (ODA) andel av BNI utgör: 2,3 % (2019)	Sveriges andel av det totala biståndet utgör 2,37 %. (2019)
Det finns ingen givargemensam samarbetsstrategi.	Gemensamma EU-strategin gäller 2014- 2020. Det finns ingen EU-gemensamprogrammering.
De fem största givarna är (2019): EU, Tyskland, USA/USAID, Schweiz och Sverige.	Sverige är den femte största givaren (2019). Av EU MS är Sverige den andra största givaren.

Allmänt sett är Sverige en erkänd och efterfrågad aktör inom utvecklingssamarbetet i BiH, känt för sitt starka stöd för EU:s utvidgning och som aktivt deltar i samordning av bistånd och policy på flera områden. Sida ses som en flexibel och lyhörd givare som fäster särskild vikt vid kapacitetsutveckling och ägarskap hos lokala samarbetspartner.

Arbetet på utlandsmyndigheten bedrivs integrerat mellan sektionerna för politik och utvecklingssamarbete. Under året har Sida aktivt fört samman samarbetspartner inom olika tematiska områden för att samordna insatser, dela information och finna vägar framåt. Detta var särskilt viktigt i ett tidigt skede av coronapandemin.

EU är med sitt förmedlemskapstöd (IPA) den största och dominerande aktören på biståndsområdet i BiH. Andra viktiga aktörer är Tyskland med sitt tekniska bistånd och kreditverksamhet, Norge samt de multilaterala utvecklingsbankerna (EBRD, EIB, Världsbanken) liksom EUs mekanism för blending Western Balkans Investment Framework, WBIF. USA, Storbritannien och Schweiz har de senaste åren blivit mer synliga och aktiva. Sverige arbetar aktivt för att komplettera och stärka EU:s IPA-stöd men upprätthåller också samordning med dessa stora givarländer.

EU-delegationen (EUD) i BiH tillämpar inte gemensamprogrammering. Ambassaden upprätthöll under 2020 täta och tillitsfulla kontakter med EUD för sektorvis samordning och informationsutbyte gällande rättssektorstöd, förvaltningsreform, jämställdhet, mänskliga rättigheter och miljö. Möten har också genomförts för att diskutera strategisamordning, dock utan några konkreta resultat i form av ökad gemensamprogrammering så här långt. IPA III öppnar för Team Europa-initiativ vilket skulle kunna stärka den sektorvisa samordningen ytterligare.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

De tydligaste synergier skapas genom den nära samordning och det kompletära förhållande som finns till det regionala reformsamarbetet inom samma strategi. Det finns potential att ytterligare utveckla och bygga vidare på synergieffekter inom regionen. Potentiella synergier återfinns inom hela strategin men är tydligast på miljöområdet. Synergier skapas också genom garantiinstrumentet som ger ett bidrag till BiHs ekonomiska utveckling. Stöd till BiH ges också genom *Strategi för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022* och *Uppdaterad strategi för särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2016-2020*. I dessa fall gör dock Sida bedömningen att den kompletterande effekten och synergier är svårare att se. Vidare stödjer Sida minröjning i BiH genom en global insats inom *Strategi för hållbar fred 2017-2020*. Detta har föranlett samordning mellan ambassaden i Sarajevo och Sida i Stockholm. Slutligen gav Sida under 2020 humanitärt stöd för att bistå migranter genom Rapid Response-mekanismen.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Den övergripande förändringsteorin för strategiarbetet är att förbättra levnadsvilkoren för kvinnor och män i Bosnien Hercegovina (BiH) med hjälp av den reformprocess som följer med EU-närmandet och en framtida EU-anslutning. EU-närmandet har under strategiperioden gått långsamt, framför allt på grund av avsaknad av politisk vilja samt en komplex förvaltningsstruktur som försvårar nationella lösningar och önskade reformer. Sida ser dock att de flesta insatser leder till resultat och förändringar inom sina respektive sammanhang. Sida arbetar systematiskt för att integrera de fem perspektiven i val av insatser och partner samt i genomförandet. Till exempel analyseras portföljen löpande med en MDPA-ansats och utifrån ett rättighetsperspektiv. Sida har också konsekvent försökt uppmuntra till samarbete på nationell nivå och kontakter över entitetsgränserna och andra administrativa skiljelinjer. Korruption är ett allvarligt utvecklingshinder och antikorruption integreras genomgående i insatshantering men har också ett betydande utrymme i portföljen och i dialog med aktörer i landet. Sida bedömer att Sveriges utvecklingssamarbete har banat väg för reformer genom att stärka institutioner och samarbetspartner på alla nivåer av den offentliga sektorn samt inom civilsamhället genom att skapa efterfrågan ”underifrån” för nödvändiga reformer. Till exempel har det svenska stödet för markadministration, genom Lantmäteriet, byggt upp kapacitet så att man kan efterleva EU-direktiv och nu ta emot lån för sektorn från Världsbanken.⁸ Detta, tillsammans med det nära samarbetet kring reformarbetet kopplat till EU:s utlåtande från 2019⁹, är huvudargument för att hävda att svenskt stöd ger viss effekt på strateginivån. Givet att utvecklingen varit begränsad eller stillastående kan man argumentera för att situationen kunde varit än sämre utan svenskt och andra givares stöd.

SAK-anslagets fördelning är ganska jämn mellan stödområdena och bedöms vara relevant. Siffrorna avser utbetalningar 2020 (inom parentes anges motsvarande siffra för hela strategiperioden 2014-2020¹⁰). 13 procent (29) av medlen gick till insatser för ekonomisk utveckling, 45 procent (40) till insatser inom demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer och, 42 procent (26) gick till insatser för miljö och klimat. Vad beträffar antalet insatser konstateras att området demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer har det största antalet aktiva insatser, 21. Sida gör fortsatt bedömningen att detta stödområde är det mest arbetsintensiva. Områdena ekonomisk utveckling samt miljö och klimat har 11 insatser respektive 9 insatser vardera.

⁸ 13543 CILAP Phasing out. samt Sida. 2019. *Evaluation of the Capacity Building for Improvement of Land Administration and Procedures in Bosnia and Herzegovina (CILAP project)*

<https://publikationer.sida.se/English/publications/163979/evaluation-of-the-capacity-building-for-improvement-of-land-administration-and-procedures-in-bosnia-and-herzegovina-cilap-project/>

⁹ EU-kommissionen. 2019. *Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union* samt *Analytical Report* [20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf](https://ec.europa.eu/euipo/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf) ([europa.eu](https://ec.europa.eu/euipo/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf))

¹⁰ Notera att 5 procent av utbetalningarna, härrörande från 2014 och 2015, inte fördelats på stödområde.

3.1 Stödområde 1: Ökad ekonomisk integrering med EU och marknadsekonomisk utveckling

3.1.1 Mål 1: Stärkt kapacitet hos institutioner för fortsatt ekonomisk integration med EU

Strategimål

Inga framsteg skedde under 2020 enligt den senaste EU-rapporten om BiH:s EU-närmande.¹¹ Det är fortsatt besvärliga regler för in- och utträde på marknaden, låg förutsägbarhet för investerare, en stor informell ekonomi samt hög strukturell arbetslöshet, särskilt bland ungdomar och kvinnor. Politiska låsningar och den systematiska frånvaron av samordning mellan administrativa nivåer försvårar framsteg. Den ekonomiska tillväxten förutspåddes öka före pandemin på grund av stark inhemsk efterfrågan med höga nivåer av remitteringar och låg inflation, men har på grund av covidkrisen gått tillbaka. Störningar i handelskedjor och lägre efterfrågan från EU förväntas orsaka nedgång i både produktion och export av varor och tjänster. På längre sikt finns dock möjligheter förknippade med EU:s strävan mot en grönare ekonomi samt kortare, mer lokala handelskedjor närmare Europa.¹² OECD:s rapport från 2019 om SME Policy Index visar dock på en positiv utveckling gällande regelverket för små och medelstora företag på grund av implementeringen av *EU Small Business Act* (SBA).¹³ Trots osäkerheten kring covidkrisens effekter på ekonomisk utveckling och EU-integration bedömer Sida att utvecklingen mot strategimålet går delvis framåt.

Portfölj

Portföljen är bred och inkluderar samarbete med lokal förvaltning, privata sektorn, och internationella aktörer med tydligt fokus på aktiviteter som bidrar till strategimålet. Resultat har uppnåtts trots den pågående pandemin. Den strategiska insatsen *Small Business Act – Strategic and Policy Framework* har bidragit till att underlätta dialogen mellan centrala policyaktörer och steg på vägen har tagits för att få till stånd ett gemensamt nationellt ramverk för små- och medelstora företag.¹⁴ Stödet för utvecklingen av en handlingsplan för att stärka BiH:s genomförande av de globala målen arbetar bland annat med privata sektorn för att integrera de globala målen i olika verksamheter. Projektet har framgångsrikt genomfört en rad aktiviteter där företag har lärt sig om och inspirerats av de globala målen. Ministerrådet väntas anta handlingsplanen för landets implementering av de globala målen under våren 2021.¹⁵ Världsbankens projekt som stödjer privata arbetsförmedlingar på arbetsmarknaden visar goda resultat och Sida bedömer att projektet är väl lämpat i ljuset av covid-19.¹⁶ En fortsättning som mer specifikt fokuserar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden övervägs.

3.1.2 Mål 2: Konkurrenskraftiga små och medelstora företag som utgör en större del av ekonomin

Strategimål

¹¹ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf)

¹² Sida. 2020. *Evaluation: Stimulating SME growth and enhancing market and economic development, Bosnia and Herzegovina* s. 38 [Publikationer - Sida](#)

¹³ OECD. 2019. *SME Policy Index: Western Balkans and Turkey*, s 527, 531

¹⁴ 10496 Small Business Act Strategic Framework. Klaradia: UM2017/19876/SARA-30 samt Sida. 2020. *Evaluation: Stimulating SME growth and enhancing market and economic development, Bosnia and Herzegovina* [Publikationer - Sida](#)

¹⁵ 10495 SDGs and Agenda 2030 in BiH. Klaradia UM2017/41438/SARA-46

¹⁶ 11323 Integrated private employment services pilot

Även om BiH har vissa element på plats har inga framsteg gjorts det senaste året gällande konkurrensregler samt regelverk för registrering av nya företag på central nivå.¹⁷ Ekonomisk utveckling och de senaste förbättringarna inom områden som tillgång till finansiering för små- och medelstora företag och arbetsförmedlingar hotas allvarligt av covidkrisen. Utbildningssystemet är inte anpassat för de krav som den moderna marknadsekonomin ställer. Pandemins påverkan på den privata sektorn är fortfarande osäker, men kommer troligtvis vara negativ på kort sikt. I ett längre perspektiv kan nya möjligheter skapas för grön, digital förnyelse samt att utveckla mer motståndskraftiga företag. Sidas bedömning är att utvecklingen mot strategimålet går delvis framåt men i långsam takt.

Portfölj

Sida fortsätter att stödja initiativ för att stärka ungdomars entreprenörskap, SME-tillväxt och innovation. Insatserna visar goda resultat och svarar mot en viktig utvecklingsutmaning i landet vilket gör att Sida bedömer portföljen som relevant. En utvärdering av två större insatser visar att den ekonomiska portföljen är relevant och har bidragit till goda resultat för små- och medelstora företag.¹⁸ Projektet Challenge to Change, som ger stöd till innovativa affärsidéer, har hittills förmedlat 190 stöd till företag vilket har lett till att ca 5000 arbetstillfällen bevarats och att nära 700 nya jobb har genererats.¹⁹ Insatsen FARMA II, som genomförs tillsammans med USAID, har bland annat bidragit till att förbättra produktionen av jordbruksprodukter och underlätta export till EU.²⁰ Sidas garantiportfölj i BiH är utformad för att komplettera pågående insatser som handlar om stöd till små- och medelstora företag. Till exempel syftar garantin för lån via banken Procredit till att stötta energieffektivisering och gröna investeringar. Hittills har 46 lån godkänts varav 17 procent klassificeras som gröna lån.²¹ Både projektet Mozaik Foundation²² och stödet till KULT²³ syftar till att stödja unga entreprenörer i BiH. Mozaik fortsätter att utveckla sin webbaserade entreprenörsplattform och utvecklingen av denna har eskalerats tack vare pandemin eftersom evenemang, mässor och mentorskap sker online. Under året 2019-2020 har Mozaik stöttat 36 ungdoms-entreprenörer.²⁴ Även KULT rapporterar positiva resultat för året inklusive stöd till 40 start-ups som startats av ungdomar.²⁵

3.2 Stödområde 2: Stärkt demokrati, ökad respekt för mänskliga rättigheter och mer utvecklad rättsstat

3.2.1 Mål 3: En mer effektiv offentlig förvaltning med stärkt administrativ kapacitet att genomföra reformer för EU-närmandet

Strategimål

Förvaltningsreform (PAR) utgör en av huvudprioriteringarna för fortsatt ekonomisk och social utveckling i landet, liksom för EU-närmandet. En framgång är att en nationell strategi med tillhörande handlingsplan för PAR kunde antas under 2020, där Republika Srpska (RS) till slut godkände

17 EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/economy_finance/bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf)

18 Sida. 2020. *Evaluation: Stimulating SME growth and enhancing market and economic development, Bosnia and Herzegovina* [Publikationer - Sida](#)

19 55060034 Challenge to Change. Klaradia: UM2016/26799/SARA-49 samt Sida. 2020. *Evaluation: Stimulating SME growth and enhancing market and economic development, Bosnia and Herzegovina* [Publikationer - Sida](#)

20 FARMA II, Klaradia: UF2014/42578/SARA-137

21 3560 Energy Efficiency Procredit Guarantee

22 11689 MOZAIK Collective Impact for Youth-Lonac.ba

23 11328 Institute for youth development, KULT

24 11689 MOZAIK Collective Impact for Youth-Lonac.ba: Annual Report p. 36 Klaradia: UM2017/46604-23

25 11328 Institute for youth development, KULT: Annual report PPT slide 5. Klaradia: UM2017/24226-25

reformen. Utöver det har få framsteg gjorts för att reformera den offentliga förvaltningen.²⁶ Det saknas fortfarande en nationell handlingsplan för offentlig finansiell styrning men en process med arbetsgrupper från samtliga styrande nivåer har startats för att senast till 2025 utveckla en ny strategi för detta. Covid-19 har möjligtvis gjort att reformtakten saktat ned eftersom institutioner har ägnat sig åt att hantera pandemin och dess konsekvenser. Trots den långsamma utvecklingen bedömer Sida att utvecklingen tagit några steg framåt och att det nu finns förnyad vilja att återta reformagendan.

Portfölj

Sida stöder institutioner på olika nivåer i landet för att stärka offentlig förvaltning och bidra till integration med EU. Sidas långsiktiga stöd till BiHs lantmäterimyndigheter, där svenska Lantmäteriet deltagit i genomförandet, har bidragit till att öka effektiviteten och tillförlitligheten i landets markförvaltning. Stödet, som nu fasas ut, har bland annat bidragit till att etablera register för adresser samt ett register för slutpris vid försäljning av fastigheter.²⁷ Stödet till skattemyndigheter i landet, via svenska Skatteverket, har nått betydande resultat bland annat kring förbättrade attityder och beteende gentemot skattebetalarna.²⁸ För att stödja EU-integrationsprocessen ges stöd till *Directorate for EU Integration* (DEI) för att stärka deras koordinering och hantering av EUs IPA-medel samt information om EU:s bistånd till medborgare i BiH.²⁹ Sidas bedömning är att EU-integrationen hade varit långsammare utan dessa stöd.

3.2.2 Mål 4: Offentliga tjänster levereras med bättre kvalitet, utifrån principer om icke-diskriminering och lika rättigheter och med minskad korruption

Strategimål

Systemet med lokalt självstyre i BiH är mycket komplext och inte enhetligt, i synnerhet när det gäller begränsningar i ansvar mellan kommuner, entiteter och kantonen. Trots detta har inspirerande framsteg gjorts på lokal nivå under senare år, till exempel mer transparenta beslutsprocesser, bättre service till medborgare, bättre hantering och användning av resurser, främst tack vare stöd från det internationella samfundet men också på grund av ökat lokalt ägarskap och genom att lokala ledare lyssnat till lokalsamhällets behov och krav. Inga framsteg har gjorts på korruptionsområdet det senaste året; myndigheter och rättsväsende har inte agerat på de rekommendationer som getts i expertrapporten för rättsväsendet och rättsstatens principer.³⁰ Korruption finns överallt och på alla regeringsnivåer och genomsyrar vanliga människors dagliga liv, inte minst inom hälsoområdet, utbildning, sysselsättning och offentlig upphandling. Landet hamnar på plats 111/180 för CPI-mätningen för 2020, den sämsta på åtta år.³¹ Covid-19 har inneburit ytterligare incitament för makthavare att utnyttja situationen, till exempel vid upphandling av medicinsk utrustning. Politiska motsättningar och fördelning av politisk-etniska maktkvoter reducerar offentlig granskning av olika myndigheter och underlättar korruption. Sammantaget gör landets komplexa och fragmenterade regeringsstrukturer att man inte kan accelerera snabbare kring EU-reformer. Utvecklingen mot detta strategimål går därmed alltför långsamt.

Portfölj

Sida bidrar till strategimålet genom flera insatser och bedömer att portföljen är relevant. Det långsiktiga stödet till lokal demokrati och decentralisering syftar till att stärka ansvarsutkrävandet på

26 EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euipo/bosnia-herzegovina-report-2020.pdf)

27 13543 CILAP Phasing out

28 10174 Tax System Reform in BiH, Klaradia: UM2017/05484/SARA-20

29 11320 Support to Directorate for EU Integrations (DEI) in BiH

30 EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euipo/bosnia-herzegovina-report-2020.pdf)

31 Transparency International. 2020. *Corruption Perceptions Index (CPI)*

lokal nivå och att utveckla service till medborgare, bidra till medborgarnas välfärd och livskvalitet, liksom ökat deltagande i demokratiska processer på lokal nivå. Sida ser att arbetet gett resultat i form av en förbättrad decentraliseringsprocess i landet.³² Sveriges engagemang i att bekämpa korruption sker också genom kärnstöd till Transparency International BiH och civilsamhällesorganisationen *Center for Civil Initiatives* (CCI). Transparency International BiH har bland annat bidragit till antagandet av en lag om skydd för visselblåsare.³³ CCI har nått viktiga resultat för att stärka transparens i revisioner av statliga myndigheter och företag samt bidragit till att bilda en revisionskommitté i parlamentet i Federationen.³⁴

3.2.3 Mål 5: Ett mer effektivt rättsväsende, som i högre utsträckning garanterar rätten till en rättvis rättegång, i enlighet med europeisk standard

Strategimål

Reformeringen av rättsväsendet har rört sig mycket långsamt det senaste året.³⁵ En prioriterad reform handlar om lagen som styr High Judicial and Prosecutorial Council (HJPC – motsvarar Domstolsverket och Åklagarmyndigheten). Politiska låsningar har gjort att lagen inte har antagits. RS har inte anpassat sin lagstiftning för att bli samstämmig med lagen om HJPC och justitieministeriet har ännu inte fått igenom nödvändiga reformer gällande rättsväsendets integritet. Denna utveckling och avslöjanden om påstådd vänskapskorruption ledde i december 2020 till ett misstroendevotum gentemot HJPCs ordförande som senare avgick. Avsaknaden av reformer har lett till att EU-kommissionen villkorat det makrofinansiella stödet till BiH till att lagen om HJPC måste antas tillsammans med flera andra lagar. Detta har lett till viss positiv utveckling och planen är att omröstning i parlamentet om HJPC-lagen ska ske i mars 2021. Sida bedömer därför att utvecklingen går delvis framåt. Det finns dock risk att utvecklingen inom rättsväsendet går bakåt om avsaknaden av politisk reformvilja fortsätter eller om den politiska instabiliteten ökar till följd av covid-19.

Portfölj

Reformer för ett effektivare rättsväsende är portföljens huvudprioritering. Den stora insatsen inom strategimålet utgörs av stöd till *High Judicial and Prosecutorial Council* (HJPC) och syftar till bättre effektivitet och ansvarsutkrävande i rättsväsendet, något som väntas bidra till att rättsväsendet är bättre förberett på de reformer som behöver göras för EU-närmandet.³⁶ Genom kollegialt lärande genom svenska Domstolsverket och nu även Kronofogdemyndigheten, bland annat kring förbättrad hantering av domstolsärenden, jämställdhet, stöd till utsatta grupper samt förbättrade system ansvarsutkrävande, bidrar Sida till bredare reformer. En utvärdering från 2019 pekar på att stödet bidragit till förbättrad effektivitet i rättsväsendet.³⁷ Sida bedömer att stödet är en viktig pusselbit för förändring på strateginivå och att även den nya treåriga fasen av stödet har goda möjligheter att leda till resultat. Därför bedöms portföljen vara relevant.

³² 13569 Strengthening Local Communities in BiH, 5506033 Support to Associations for Municipalities and Cities

³³ 12914 Transparency International BiH

³⁴ 12887 Public Audits with CCI

³⁵ EU-kommissionen, 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia and herzegovina report 2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euipo/bosnia-and-herzegovina-report-2020.pdf)

³⁶ 55060023 HJPC Judicial and prosecutorial efficiency Phase 2

³⁷ Sida. 2019. *Evaluation of the Improving Court Efficiency and Accountability of Judges and Prosecutors in BiH Phase 2*. [Publications - Sida](#)

3.2.4 Mål 6: Minskat könsrelaterat våld, hatbrott och människohandel

Strategimål

48 procent av alla kvinnor över femton år i BiH uppger sig ha erfaren någon form av övergrepp i form av våld, förföljelse eller sexuellt ofredande.³⁸ Covidkrisen har inneburit ökad risk för våld i hemmet. Skyddade boenden prioriteras inte av lokala institutioner utan är fortfarande beroende av internationell finansiering till stor del.³⁹ På lagstiftningsområdet har BiH kommit jämföreslevis långt och försök har gjorts att harmonisera lagar med internationella standarder och åtaganden, inklusive Istanbulkonventionen (ratificerad i BiH 2013).⁴⁰ Trots detta kvarstår svagheter med att samordna lagar, implementera och följa upp samt utkräva ansvar för lagstiftningen. Detta, tillsammans med ett svagt rättssystem med ett tolerant synsätt gentemot förövare, gör att kvinnors förtroende för systemet är lågt och att de inte vågar anmäla eller gå till domstol. Det görs dock vissa framsteg på lagstiftningsområdet, bland annat har Republika Srpska antagit en lag om skydd mot våld i hemmet. Sida bedömer att utvecklingen inom strategimålet går framåt i vissa avseenden och bakåt i andra.

Portfölj

Sidas stöd inom målet kanaliseras genom civilsamhället och statliga aktörer och handlar framför allt om att förebygga och hantera könsrelaterat våld. Portföljen bedöms vara relevant eftersom stödet svarar upp mot utvecklingsutmaningar, är i linje med strategimålet och visar resultat. Stöd till hbtqi-rörelsen genom Sarajevo Open Centre, har bidragit till kapacitetsutveckling av organisationer som arbetar för att motverka hatbrott och stigma kring hbtqi-frågor.⁴¹ Stödet till UN Women har bland annat lett till förbättrad samordning mellan aktörer på lokal nivå för att skapa bättre service för våldsutsatta kvinnor.⁴² Sida stödjer kvinnorrörelsen i BiH genom Kvinna till Kvinna och deras arbete för att motverka könsrelaterat våld. Strategisk kapacitetsutveckling kring bland annat påverkansarbete har lett till stärkta organisationer påverkansarbete bidragit till ändringar i lagstiftning till förmån för våldsutsatta kvinnor.⁴³

3.2.5 Mål 8: Ett mer pluralistiskt civilt samhälle inklusive politiska partier med starkt folklig förankring

Strategimål

Även om civilsamhället i BiH är förhållandevis starkt och välorganiserat är ett pluralistiskt civilsamhälle som ger röst och åstadkommer förändringar fortfarande långt bort. Civilsamhället är fragmenterat och har under senare år tenderat att bli mer givarstyrt och projektfokuserat snarare än strategiskt utifrån egendefinierade problem och behov.⁴⁴ Minskat utrymme att verka för civilsamhället, där även oberoende media upplever restriktioner, är fortfarande vanligt.⁴⁵ De i lagen inskrivna möjligheterna till medborgarinflytande är i praktiken mycket begränsade och svarar illa upp mot medborgares och det organiserade civilsamhällets krav. Mötesfriheten, som redan före covid-19 var

³⁸ OSCE. 2019. *Well-being and safety of women Bosnia and Herzegovina: Results Report*. [423470_1.pdf \(osce.org\)](https://osce.org/data/women/423470_1.pdf)

³⁹ UN Women. 2020. *Impact of the COVID-19 pandemic on specialist services for victims and survivors of violence in Bosnia and Herzegovina*. [Bosnia and Herzegovina COVID-VAW Report1 \(unwomen.org\)](https://unwomen.org/publications/2020/06/16/impact-of-the-covid-19-pandemic-on-specialist-services-for-victims-and-survivors-of-violence-in-bosnia-and-herzegovina)

⁴⁰ UN Women. 2020. *Rapid Gender Assessment of COVID-19 in Bosnia and Herzegovina*. [issue 03 focus on gender bosnia and herzegovina.pdf \(unwomen.org\)](https://unwomen.org/publications/2020/06/16/rapid-gender-assessment-of-covid-19-in-bosnia-and-herzegovina)

⁴¹ 12030 Sarajevo Open Centre Strategic Plan 2018-20

⁴² 13162 Support to UN Women Strategic Note in Bosnia and Hercegovina. Evaluation: Standards and engagement in ending violence against women and domestic violence in BiH, December 2019, s 3, 16. Klaradia: UM2018/44334/SARA-73

⁴³ 12022 Supp Women's Civil Society in improving the inst. resp. to GBV in BiH. Klaradia: UM2017/45928-62

⁴⁴ EPRD. 2016. *Mapping Study of Civil Society Organizations in BiH*. <http://europa.ba/wp-content/uploads/2016/11/Mapping-study-of-CSOs-in-BiH.pdf>

⁴⁵ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://europa.eu/european-council/files/bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf)

begränsad, har kraftigt försämrats. Det finns flera exempel på att aktivister för känsliga frågor attackeras och trakasseras.⁴⁶ Tidigt 2021 startade ett Metoo-liknande upprop på internet, Nisam Trazila (ung. *jag bad inte om det*) där kvinnor utsatta för sexuella trakasserier och övergrepp delar sina berättelser och erfarenheter på sociala medier. Detta har fått stor spridning och gensvar runt om i landet och regionen och omtalas nu i termer av en gräsrotsrörelse. Utvecklingen i stort för strategimålet går delvis framåt.

Portfölj

Portföljen inom strategimålet syftar både till ett stärkt och förankrat civilsamhälle som kan ge röst åt de svaga som ett mål i sig och för att bidra till utveckling inom olika tematiska områden. Sida ger stöd till delar av kvinnorättsrörelsen, hbtqi-rörelsen, funktionsrättsrörelsen, miljörörelsen samt till mediaorganisationer, och försöker hitta strategiska och lokalt förankrade rörelser. Kärnstödet till Sarajevo Open Centre (SOC) är strategiskt och bidrar till att hbtqi-frågor förs upp på dagordningen även hos institutioner. Organisationen har bidragit till att inkludera aspekter kring hbtqi-personers rättigheter i jämställdhetsplaner på olika nivåer.⁴⁷ SOC koordinerar även det civila samhällets skuggrapport i FNs *Universal Periodic Review* som vart fjärde år granskar status för mänskliga rättigheter i landet. Ett annat stöd ges till webbportalen BUKA som aktivt har deltagit i att stärka och informera ett levande civilsamhälle genom sina omfattande reportage i BiH och med nyheter kring flera känsliga ämnen.⁴⁸

3.2.6 Mål 9: Förbättrade förutsättningar för demokratiskt ansvarsutkrävande och deltagande i politiska processer inklusive främjande av fria val

Strategimål

BiH har ännu ingen handlingsplan för hur landet ska implementera rekommendationer för att förbättra valsystemet och försäkra sig om att valen genomförs i linje med europeisk standard, inklusive öppenhet kring politisk partifinansiering.⁴⁹ Landet har ännu inte implementerat den tolv år gamla domen från europeiska domstolen för mänskliga rättigheter om att andra än de som bekänner sig till någon av de tre konstituerande folken kan ställa upp i val. Att Mostar för första gången på tolv år kunde genomföra lokalval i december får anses som ett steg framåt. Detta skedde till följd av en ändring av Mostars vallag. Kvinnor är underrepresenterade i politiken och i det offentliga livet. Jämställdhetslagen anger krav att minst 40% kvinnor skall vara del av den lagstiftande, exekutiva och dömande makten på alla nivåer men detta efterlevs inte; den aktuella siffran är 20 procent.⁵⁰

Portfölj

Sidas portfölj fokuserar på initiativ som främjar politiskt deltagande bland kvinnor och unga, liksom allmänhetens deltagande i lokala beslutsprocesser. Stödet till demokratiutveckling hos lokala kommuner, som bland annat syftar till att stärka allmänhetens deltagande, har lett till att unga kvinnor engagerat sig mer i vissa kommuner.⁵¹ Projektet Women in Elections (genom FN) har inte fått det genomslag Sida hoppats på i termer av ökat politiskt deltagande. Vissa resultat har dock uppnåtts, t ex

⁴⁶ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf](https://european-council.europa.eu/media/12030SarajevoOpenCentreStrategicPlan2018-2020) (europa.eu)

⁴⁷ 12030 Sarajevo Open Centre Strategic Plan 2018-2020

⁴⁸ 11300 BUKA, "Annual Report 2017-18" (March 2019), page 7-8. Klaradia: UM2017/24070-47

⁴⁹ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*, s 7 [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf](https://european-council.europa.eu/media/12030SarajevoOpenCentreStrategicPlan2018-2020) (europa.eu)

⁵⁰ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*, s 8 [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf](https://european-council.europa.eu/media/12030SarajevoOpenCentreStrategicPlan2018-2020) (europa.eu)

⁵¹ 13569 Strengthening Local Communities in BiH(MZs) Phase 2

förbättrade nätverksmöjligheter för politiker som är kvinnor.⁵² Stödet till KULT, som ur olika aspekter arbetar med och stödjer unga, har bland annat lett till ökad kapacitet och självförtroende hos unga politiker. Bland annat har en av deltagarna valts till borgmästare i sin kommun.⁵³

3.2.7 Mål 10: Friare och mer oberoende media

Strategimål

Inga framsteg har gjorts det senaste året kring yttrandefrihet och media eller skydd för journalister genom rättsliga följder för hot och våld mot journalister.⁵⁴ Media- och pressfrihet påverkas alltjämt av den etniska polariseringen inom politiken, med ökad nationalistisk retorik, verbala påhopp och hets mot folkgrupp. Bristen på öppenhet kring ägarskap av mediaföretag samt oklara regler för mediafinansiering utgör fortsatt ett hot mot medias oberoende. Media, särskilt public service, används allt mer som medel för politiker att föra ut sina budskap. Situationen för oberoende media är kritisk och det är angeläget att förbättra tillgången på objektiv information till medborgarna. Viss oberoende media finns dock och BiHs pressråd bedriver ett effektivt arbete för att skydda journalister. Det finns även exempel på att grävande journalistik har gjort flera uppmärksammade avslöjanden. Gensvaret har dock varit lågt och avslöjandena har inte fått rättsliga följder. Mediakunskap och källkritik brister och påverkas även av att TV-journalister inte kritiskt granskar eller förstår politikernas uttalanden.⁵⁵ Sida bedömer därmed att utvecklingen går delvis bakåt och delvis framåt.

Portfölj

Sida stödjer flera insatser som syftar till att stärka mediasektorn på olika sätt. Portföljen bedöms vara välbalanserad och ge goda resultat. Bland annat ger Sida kärnstöd till *Centre for Investigative Reporting* (CIN) som agerar visselblåsare och arbetar med rapportering kring maktmissbruk och korruption i BiH. Förutom att producera nya reportage fortsätter CIN sitt enträgna arbete att trycka på vad gäller lagen om tillgång till information tillsammans med samarbetsparter som TI BiH och Media Center. Deras engagemang siktar på att BiHs handlingsplan för förbättrad transparens och aktivt medborgardeltagande ska efterlevas.⁵⁶ Sida finansierar även ett mindre samarbete med Council of Europe i BiH där den studie som tagits fram nu används för att utveckla nuvarande lagstiftning om media och yttrandefrihetsfrågor.⁵⁷

3.2.8 Mål 11: Att partnerländerna i högre grad uppfyller internationella och nationella åtaganden för mänskliga rättigheter, jämställdhet (inklusive EUs strategi för jämställdhet), och icke-diskriminering

Strategimål

BiH har ett förhållandevis väl utvecklat institutionellt ramverk för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering. Landet har ratificerat flera internationella konventioner. Efterlevnaden av dessa och implementering av lagar är dock fortsatt svag. På flera områden allokeras inte tillräckligt med resurser för genomförande och uppföljning, och det finns heller inte tillräckligt med strategier eller handlingsplaner för att leva upp till de lagar som antagits. Vidare råder problem att få lagstiftning

⁵² 11436 Women in Elections

⁵³ 11328 Institute for youth development KULT

⁵⁴ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*, s 10-11 [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf](https://ec.europa.eu/eu-external-communication/files/2020/11/bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf) (europa.eu)

⁵⁵ Press Council in Bosnia and Hercegovina website <http://english.vzs.ba/>

⁵⁶ 13499 Center for Investigative Journalism 2020-2023: Annual Report 2018, s 1 och 5. Klaradia: UM2019/31241/17

⁵⁷ 13584 Human Rights Reporting and the Role of Media in BiH

att stämma överens mellan entiteter; skyddet för mänskliga rättigheter är ojämt fördelat över landet.⁵⁸ En fundamental aspekt rör Sejdic-Finci-fallet som fortfarande inte har implementerats; det saknas politisk vilja att göra nödvändiga ändringar av vallagen.⁵⁹ Vidare ses mötesfrihet mer som ett säkerhetsproblem än en grundläggande rättighet på många nivåer i BiH politiska liv. Mediafriheten begränsas av hot och attacker på journalister och mediahus. Aktivister för mänskliga rättigheter, särskilt kvinnors rättigheter, utsätts för hot och fysiska och psykiska trakasserier. På många håll går utvecklingen långsamt. Det är dock värt att notera som en positiv signal att dödsstraffet avskaffats i RS genom beslut från BiHs konstitutionsdomstol, liksom Pride-paraden som genomfördes för första gången 2019.⁶⁰ Under 2021 väntas landet även anta en handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter.

Portfölj

Sidas försöker balansera stöd till offentliga institutioner för implementering av lagstiftning, och till rättighetsbärare och civilsamhälle för påverkansarbete, granskning och kapacitetsutveckling. Stödet till jämställdhetsmyndigheter nationellt och i de två entiteterna, genom projektet FIGAP II, syftar till att implementera och följa upp den nationella handlingsplanen för jämställdhet. Genomförandet har varit långsamt och kraftigt försenat, utan väsentliga resultat så här långt, och Sida har därför valt att förlänga samarbetet.⁶¹ Sida har genom ett projekt med Atlantic Initiative bidragit till att minska könsstereotyperna inom rättsväsendet och att fler förövare blir dömda för våld i hemmet.⁶² Vidare har flera av Sidas partnerorganisationer inom civilsamhället har varit effektiva i sitt påverkansarbete och betytt mycket för antagandet av lagstiftning och förändring av policy inom kvinnors och hbtqi-personers rättigheter. Till exempel har Kvinna till Kvinna:s partnerorganisationer efter påverkansarbete gentemot entitetsregeringen sett att RS antagit tillägg till lagen om våld i hemmet.⁶³

3.2.9 Mål 12: Kvinnor och män har i högre utsträckning samma makt att utforma sina liv

Strategimål

Trots ett imponerande ramverk vad gäller lagstiftning, policy och institutioner för jämställdhet är BiH ett ojämnt land och utvecklingen går långsamt. Kvinnor är underrepresenterade på alla nivåer i politiken och ekonomin. Enligt officiell statistik utgör kvinnor knappt 40 procent av den reguljära arbetskraften i BiH, vilket betyder att drygt 60 procent av kvinnorna inte söker arbete.⁶⁴ Många kvinnor arbetar inom den informella sektorn och det är kvinnor som står för det obetalda omsorgs- och hushållsarbetet. Traditionella normer kring att kvinnor ska ta hand om hem och barn pekas ut som den avgörande faktorn bakom siffrorna kring kvinnors låga deltagande i ekonomin, vilket i sin tur påverkar utvecklingen för arbetsmarknaden och ekonomin i stort.⁶⁵ Att nära hälften av kvinnor över 15 år har varit utsatt för mäns våld pekar också på dominerande patriarkala normer och förekomsten av traditionella könsstereotyper. Kvinnor har drabbats särskilt hårt av coronapandemin med ökat

⁵⁸ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/bosnia-and-herzegovina-report-2020_en)

⁵⁹ Ett rättsfall från Europadomstolen 2009 där Sejdic och Finci fick rätt. De representerar de romska respektive judiska minoriteterna vilka inte har rätt att ställa upp i val enligt konstitutionen. Europadomstolen dömde att konstitutionen måste ändras så att alla kan ställa upp i val.

⁶⁰ EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*. [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-pressroom/content/bosnia-and-herzegovina-report-2020_en)

⁶¹ 55060024 Gender Action Plan phase 2

⁶² 11299 Gender and Justice Project/Atlantic Initiative. Narrative Report: 2018 s 2 Klaradia: UM2017/20616-22

⁶³ 12022 Supp Women's Civil Society in improving the inst. resp. to GBV in BiH 2018-2020. Klaradia: UM2017/45928-62

⁶⁴ Agency of statistics Bosnia and Herzegovina. 2020. *DEMOGRAPHY AND SOCIAL STATISTICS*

[LAB_00_2020_Q2_0_BS.pdf \(bhas.ba\)](#)

⁶⁵ Anela Kadić Abaz & Anesa Hadžić. 2020. *Economic activity of women and young women in Bosnia and Herzegovina under the umbrella of traditional views of women's role in society*, Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 33:1, 2591-2605, DOI: 10.1080/1331677X.2020.1751671

omsorgs- och hushållsarbete, ökad förekomst av könsrelaterat våld samt minskade ekonomiska möjligheter.⁶⁶ De anti-feministiska och konservativa rörelser som finns på andra håll i Europa är (ännu) inte särskilt stark i BiH, även om traditionella normer och grundförutsättningar för kvinnor innebär att landet är ojämställt.

Portfölj

Sida stödjer flera olika aktörer för att förbättra jämställdhet och kvinnors ekonomiska utveckling. Även om resultaten varierar bedömer Sida att portföljen är relevant då den riktar sig till en blandning av olika aktörer. Portföljen håller dock på att stärkas vad gäller mer riktat arbete med kvinnors ekonomiska egenmakt. På övergripande nivå stöder Sida jämställdhetsmyndigheterna och implementeringen av den nationella handlingsplanen för jämställdhet.⁶⁷ Vidare är stödet till UN Women brett och riktar mot en rad tematiska områden men stödet till just kvinnors ekonomiska egenmakt har varit svagt. UN Women har dock bidragit till viktiga framsteg på lokal nivå kring bland annat infört jämställdhetsbudgetering på lokal nivå.⁶⁸ Initiativet IT Girls syftar till att påverka de begränsande faktorer som möter kvinnor och unga flickor inom ICT-sektorn. Projektet söker bryta traditionella könsstereotyper från tidig ålder. Från 2016 till 2019 har initiativet nått och inspirerat ett stort antal flickor och unga kvinnor att gå vidare som ICT-expert eller entreprenör.⁶⁹

3.2.10 Mål 13: Ökat förtroende och försoning mellan parterna i och mellan länderna

Strategimål

25 år efter att fredsavtalet skrevs på kvarstår etniska spänningar i landet. Negativa politiska tendenser med splittrande och nationalistisk retorik hotar fred, försoning och stabilitet. Det görs till och med politiska försök att dra tillbaka reformer. Detta riskerar att underminera EU-närmandet och hittills genomförda reformer. Den övergångsrättsvisa som behövs för att gå vidare mot långsiktig försoning har endast genomförts delvis. Samarbetet över entitetsgränser sker i mycket begränsad omfattning, något som blivit än tydligare under covid-19 då beslut och åtgärder för att hantera krisen har hindrats eller dragits ut på tiden på grund av bristande samordning och samarbete.⁷⁰ Det finns dock exempel på samarbete, där t ex lagstiftning harmoniserats eller gemensamma handlingsplaner antagits.

Portfölj

Sida arbetar inom målet dels genom en integrerad ansats och dels genom riktade program. Do-no-harm är alltid i förgrunden och ibland, där möjligt, antas en mer proaktiv ansats för att få människor och institutioner att mötas över entitetsgränser och andra linjer. Stödet till Stockholm Environment Institute (SEI) är ett bra exempel som aktivt arbetat med att föra samman människor över entitetsgränser och bidragit till dialog. Insatsen är på god väg att bidra till en samordnade handlingsplaner inom miljöområdet.⁷¹ Stödet till International Commission for Missing Persons (ICMP) har byggt nationell kapacitet att hantera sökandet efter försvunna personer efter kriget på ett

⁶⁶ UN Women. 2020. *Rapid Gender Assessment of COVID-19 in Bosnia and Herzegovina*. [issue 03 focus on gender bosnia and herzegovina.pdf \(unwomen.org\)](#)

⁶⁷ 55060024 Gender Action Plan Phase 2

⁶⁸ 13162 Support to UN Women Strategic Note in Bosnia and Herzegovina 2019-2022 Klaradia: UM2018/44334/SARA-76

⁶⁹ IT Girls in numbers 2016 – 2019 (UN flyer October 2019) Klaradia: UM2017/24946/28

⁷⁰ OHR. 2020. *Fifty-eighth report of the High Representative for Implementation of the Peace Agreement on Bosnia and Herzegovina*. [Fifty-eighth report of the High Representative for Implementation of the Peace Agreement on Bosnia and Herzegovina | Office of the High Representative \(ohr.int\)](#)

⁷¹ 13717 Environmental Strategy in Bosnia and Herzegovina

icke-diskriminerande sätt, gett viktigt underlag för utkrävande av rättvisa och utveckling av lagstiftning samt stärkt familjeorganisationer som varit villiga arbeta över etniska gränser.⁷²

3.3 Stödområde 3: Förbättrad miljö och begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan och klimatförändringar

3.3.1 Mål 14: Att partnerländerna i högre grad uppfyller EUs regelverk och internationella överenskommelser för miljö, klimat och energi

Strategimål

BiH är alltså i ett tidigt stadium vad gäller förberedelser kring miljö, klimat och energifrågor. Den nationella närmandestrategin för miljöområdet (*Environmental Approximation Strategy*) saknar plan för genomförande- och uppföljning och strategier på entitetsnivå stämmer inte överens med den nationella. Luftföroreningar är ett stort problem och det saknas ett funktionellt luftövervakningsnätverk i hela landet som kan säkra harmoniserad insamling av data så att relevanta åtgärder kring luftföroreningar kan vidtas. Genomförande av lagstiftning på energieffektiviseringsområdet är svagt och landet behöver göra mer i relation till *Energy Efficiency Directive* (EED).⁷³ Vidare behöver BiH följa Parisavtalet och uppdatera sin nationella klimatplan.⁷⁴ Covid-19 har saktat ned processer och reformer något eftersom krishantering har tagit över agendan. Trots detta bedöms utvecklingen gå delvis framåt för strategimålet.

Portfölj

Portföljen stödjer BiH att leva upp till de krav som EU ställer på miljö, klimat och energieffektivitet. Under 2019 inleddes ett stöd genom SEI för att utveckla en nationell miljöstrategi som ska hjälpa landet att uppfylla EU:s regler samt internationella miljöavtal, att förbättra miljön i landet och att investeringar i miljöinfrastruktur. Lovande steg på vägen har tagits mot en gemensam eller åtminstone harmoniserad strategi.⁷⁵ Viktigt stöd ges också på kemikalieområdet genom uppbyggnad av en hållbar hantering av icke-nedbrutbara organiska föreningar (*Persistent Organic Pollutants, POPs*) och till genomförandet av den nationella handlingsplanen.⁷⁶ Projektet för bättre luftkvalitet genom Naturvårdsverket för att luftkvalitetssektorn ska uppnå EU-standard har efter en långsam start nu börjat genomföras. Projektet bygger nu upp infrastruktur och institutionell kapacitet för mätning av luftkvalitet.⁷⁷ GED-projektet (*Green Economic Development*) genom UNDP bidrar till anpassning till EU-krav vad gäller energieffektivitet och övergång till förnybar energi. Framsteg har gjorts med att upprätta energihanteringssystemet och med att utarbeta relaterade regler både på entitets- och kantonal nivå, samt även på den statliga nivån.⁷⁸ Portföljen bidrar till viktiga resultat och förändringar och Sida bedömer att den är relevant.

72 55060029 Intern Com. Missing Persons, ICMP Exit 2014-2016

73 EU-kommissionen. 2020. *Bosnia and Herzegovina Report 2020*, s 100-103 [bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf](https://ec.europa.eu/europa.eu/bosnia_and_herzegovina_report_2020.pdf) (europa.eu)

74 EU-Kommissionen. 2019. *Analytical Report accompanying the document Communication and Opinion on Bosnia and Herzegovina's application*, s 160 [20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf](https://ec.europa.eu/europa.eu/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf) (europa.eu)

75 13717 The Updated Project document for the development of The Environmental Strategy of Bosnia and Herzegovina, March 2020, s 6 Klaradia: UM2019/28176-11

76 13119 Annual Report Environmentally Sound Management of Persistent Organic Pollutants (POPs) in industrial and hazardous waste sectors, s 1, s 16. Klaradia: UM2018/43312/SARA-32

77 12071 Air Quality Management in BiH

78 13303 UNDP Green Economic Development Project *Activity Report for 2019/2020*, s 7,8. Klaradia: UM2017/39080-48

3.3.2 Mål 15: Stärkt miljömässigt ansvarstagande hos allmänhet, näringsliv och civilsamhälle

Strategimål

Viss framgång i relation till strategimålet kan skönjas men mycket finns kvar att göra för att uppnå större miljömedvetenhet på alla nivåer. Medvetenheten om miljöskyddets betydelse, samt offentligt deltagande och engagemang har ökat löpande hos allmänheten, civilsamhället samt inom näringslivssektorn. Trots att utvecklingen går framåt så förblir civilsamhällets påverkansarbete för policyförändringar och effektivt deltagande för miljön svagt. Folkligt deltagande i beslutsfattande rörande miljöaspekter är otillräckligt.⁷⁹ Att engagera sig för miljön kan innebära risker och det finns exempel på att miljöaktivister hotats av ekonomiska intressen.⁸⁰ Mer krävs för att höja medvetenheten om miljöskydd och insatser som är klimatrelaterade på alla nivåer i landet.⁸¹ Deltagande och insyn för medborgare genom offentliga utfrågningar har till viss del hindrats på grund av covid-19-restriktioner. Samtidigt har inspektionsmyndigheter dragit ned sin verksamhet under pandemin. Detta har gjort att flera olagliga vattenkraftverk har börjat byggas vilket lett till en negativ miljöpåverkan.⁸²

Portfölj

Sveriges stöd inriktas delvis på att skapa förutsättningar för civilsamhället att bli än mer proaktiva förespråkare för policyförändringar inom miljöområdet och att involvera befolkningen i beslutsfattande processer. Stödet till Centre for Civil Society Promotion (CPCD) stödjer civilsamhällesorganisationer inom miljöområdet att skydda och bevara miljön och bedriva påverkansarbete.⁸³ Stödet för utvecklingen av en handlingsplan för att stärka BiH's genomförande av de globala målen har bidragit till ökad medvetenhet om de globala målen hos näringslivet.⁸⁴ Det fortsatta uppsökande arbetet som bedrivs av GED-projektet har lyckats väsentligt med att öka intresset och medvetenhet kring energieffektivitet bland befolkningen i stort.⁸⁵ Stödet är relevant och bidrar till förbättrad miljömedvetenhet och ansvar.

3.3.3 Mål 16: Mer hållbar samhällsservice inom områden som vatten och avlopp, avfallshantering, energieffektivisering och förnybar energi

Strategimål

Under senare år har framsteg gjorts men avfallshanteringen är underutvecklad och det krävs många åtgärder för att minska avfall och öka återanvändning och återvinning. Tillgång till system för dricksvatten och avloppsrening har successivt ökat, men vatten- och avloppssektorn karaktäriseras generellt av bristande kvalitet och hållbarhet i de tjänster som tillhandahålls. De flesta avloppsanläggningarna har problem med sina underhållssystem och planer, till exempel i Mostar.⁸⁶

79 13958 "Think Nature" Annual Report by CPCD, Oct 2020 Klaradia: UM2019/20907/SARA-18

80 Civil Rights Defenders. 2021. *What Worries Youth in Enlargement Countries vol 2*. [Report-print-international.pdf](https://report-print-international.pdf) (crd.org)

81 UNEP. 2019. *Revision of Selected Environmental Components of the State of the Environment Report for Bosnia and Herzegovina*. s 218

82 13958 "Think Nature" brief report on COVID consequences Sept 2020 Klaradia: UM2019/20907-27

83 13958 "Think Nature" Inception Report by CPCD, February 2020. Klaradia: UM2019/20907/SARA-9

84 10495 SDGs and Agenda 2030 in BiH. Klaradia UM2017/41438-36

85 13303 UNDP – "Green Economic Development Project – Activity Report for 2019", July 2020. Klaradia: UM2017/39080-48

86 Policy Paper, Aquasan Network in BiH 2019 & World Bank's Concept Note on Modernization of the Water Supply and Sanitation Services in BiH Jan 2019. s 6

Energieffektiviteten i BiH är fortsatt låg men vissa framsteg har gjorts den senaste åren. Omfattande förbättringar i infrastrukturen är nödvändiga, både på utbuds- och efterfrågesidan.⁸⁷ Kapaciteten för förnyelsebar energiproduktion har sakta ökat de senaste åren men är ännu ej tillfredställande. Landet behöver göra förnyade ansträngningar att skapa en mer gynnsam miljö för investeringar i förnybar energi.⁸⁸ Miljö och klimat utgör en tredjedel av EU acquis vilket innebär kraftiga investeringar om BiH ska leva upp till kraven. Detta är mycket kostsamt och Sverige har en viktig roll att spela.

Portfölj

Sveriges stöd till miljöinfrastruktur är betydande och genomförs i samarbete med utvecklingsbankerna (World Bank, EIB, EBRD) och UNDP. Fokusområden är avfallshantering, vattenrening, energieffektivisering och luftkvalitet. Bidraget till infrastrukturutveckling inkluderar också medvetandekampanjer samt institutionellt stärkande med syfte att skapa hållbarhet i de tjänster som produceras. GED-projektet har varit en viktig pusselbit för att öka energieffektivitet inom den offentliga sektorn och dess byggnader samt för att stärka den institutionella kapaciteten för effektiv energihantering på olika nivåer inom förvaltningarna runt om i BiH.⁸⁹ Samverkan med det av Sida finansierade EBRD-programmet för kommunala infrastrukturinvesteringar i regionen har fungerat väl och skapat synergier.⁹⁰ Sida fortsätter att stödja dessa initiativ och har nu satt upp en fond för kommunal miljöinfrastruktur. Portföljen bedöms vara än mer relevant i ljuset av neddragningar i miljöbudgetar.

87 13303 UNDP – “Green Economic Development project II phase – Annual Report Sept 2019. s 6 Klaradia: UM2017/39080-48

88 EU-Kommissionen. 2019. *Analytical Report accompanying the document Communication and Opinion on Bosnia and Herzegovina's application*, s 126 [20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/europeaid/sites/default/files/20190529-bosnia-and-herzegovina-analytical-report.pdf)

89 13303 UNDP – “Green Economic Development Project – Activity Report for 2019”, July 2020. Klaradia: UM2017/39080-48

90 13599 TF w EBRD on municipal environmental infrastructure

4 Implikationer

Sida väntar på att en ny strategi för svenskt utvecklingssamarbete i BiH ska antas under 2021. Vi räknar därmed inte med att hinna göra större förändringar inom nuvarande strategi. Ett stort planeringsarbete ligger framför oss när vi väl får den nya strategin att hitta nya övergripande prioriteringar som vägleder utvecklingen av relevanta portföljer för respektive stödområde. Vi tror dock att den övergripande förändringsteorin och huvudinriktningen för svenskt utvecklingssamarbete i BiH kommer ligga kvar även med den nya strategin. Några förändringar i portföljen har dock påbörjats.

- Givet den politiska utvecklingen med långsam reformtakt på övergripande politisk nivå överväger Sida att tydligare fokusera på att leverera på de fjorton huvudprioriteringarna och den särskilda rapporten om rättsstaten samt att tydligare komplettera och skapa synergier till IPA-stödet.
- Portföljen för ekonomisk utveckling håller på att ses över. Sida har inte landat i vilka prioriteringar som ska vägleda portföljen eftersom det delvis beror på inriktningen på den nya strategin, men vi tar fasta på gjorda utvärderingars rekommendation att väva samman stödet på området för att skapa helhetslösningar som på sikt hjälper små och medelstora företag att bli mer konkurrenskraftiga. Länkarna till miljö och klimat stärks ytterligare genom fokus på gröna jobb och hållbart företagande.
- Situationen i BiH motiverar fortsatt starkt fokus på demokratisatsningen. Sådant stöd kan integreras i samtliga stödområden. Sida tittar på dessutom på möjligheter att stärka stödet till små förändringsaktörer och gräsrotsinitiativ inom demokrati och mänskliga rättigheter i linje med både strategins inriktning och demokratisatsningen. En slutsats från Sidas mångdimensionella fattigdomsanalys är att mer skulle kunna göras för att stärka dimensionen makt och röst. Häri kommer stöd till utsatta och marginaliserade grupper att beaktas särskilt.
- Inom stödområdet om miljö och klimat har stödet för förbättrad luftkvalitet börjat producera resultat. Frågan bedöms ha fortsatt stark relevans för en ny strategiperiod.
- Stöd för att främja och stärka dialog och förtroendeskapande kommer att behöva utvecklas givet att fredliga och inkluderande samhällen blir en del av den nya strategin. Prioriteringar och inriktning för stöd är under utveckling men en viktig fråga blir att finna synergier och arbetsfördelning med Folke Bernadotteakademiens roll och inriktning, berodande på deras roll i strategigenomförandet.
- Fortsatt sökande efter landsomfattande, systemrelaterade lösningar och angreppssätt, där biståndet inriktas på att skapa rättsliga och institutionella ramverk och länka samman, skapa samordning och samarbete mellan olika administrativa nivåer och olika aktörer i BiH, skapar förutsättningar att på sikt nå bättre resultat på strateginivå.

P6 Annex to Strategy Report 2020 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

All data in report is per December 31, 2020. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2020: 1 274 571 KSEK

Total Strategy Outcome 2020: 199 902 KSEK

Table 1. Financial Overview 2020 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2020
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2020 (KSEK)
Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020	Total		199 902
	Eastern Europe: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Eastern Europe: To bring partner countries closer to meeting international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	250
		Eastern Europe: Women and men more often have the same power to shape society and their own lives	500
		Eastern Europe: A more diverse civil society including political parties with strong popular support	250
		Total	1 000
	Western Balkans: Enhanced economic integration with the EU and development of market economy	Western Balkans: Strengthened capacity of institutions for economic integration with the EU	10 089
		Western Balkans: Competitive small and medium-sized enterprises that make up a larger part of the economy	15 849
		Total	25 937
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on increased enjoyment of human rights and greater opportunities to exercise democratic influence	Western Balkans: A more free and independent media	1 160
		Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting international and national commitments to human rights, gender equality (including the EU strategy for gender equality), and non-discrimination	22 826
		Western Balkans: Women and men more often have the same power to shape society and their own lives	2 090

P6 Annex to Strategy Report 2020 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

		Western Balkans: Increased trust and reconciliation between the parties within and between countries	5 992
		Western Balkans: A more diverse civil society including political parties with strong popular support	378
		Western Balkans: Improved conditions for democratic accountability and participation in political processes, including the promotion of free elections	500
		Total	32 946
	Western Balkans: Strengthened democracy, greater respect for human rights and a more fully developed state under the rule of law focusing on strengthened public administration and judicial systems	Western Balkans: A more efficient public management with the administrative capacity to implement reforms for EU integration	8 483
		Western Balkans: Public services delivered with better quality based on principles of non-discrimination and equal rights and with less corruption	14 799
		Western Balkans: A more efficient judiciary, which to a greater extent guarantees the right to a fair trial, in accordance with European standards	30 474
		Western Balkans: Reduced gender-based violence, hate crimes and human trafficking	3 028
		Total	56 783
	Western Balkans: A better environment, reduced climate impact and enhanced resilience to environmental impact and climate change	Western Balkans: To bring partner countries closer to meeting EU regulations and international agreements on the environment, climate and energy	51 744
		Western Balkans: Strengthened environmental responsibility among the public, business and civil society	5 491
		Western Balkans: More sustainable public services in areas such as water and sanitation, waste management, energy efficiency and renewable energy	26 000
		Total	83 236

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 8th year with total duration of 8 years.

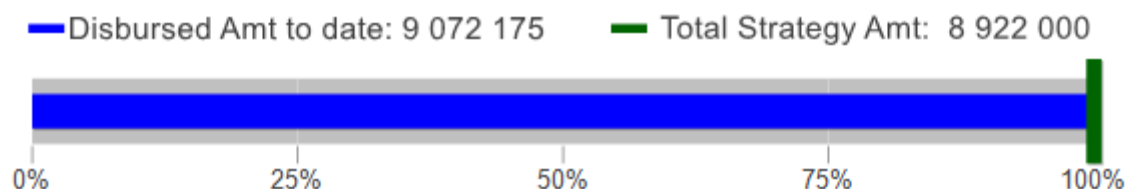
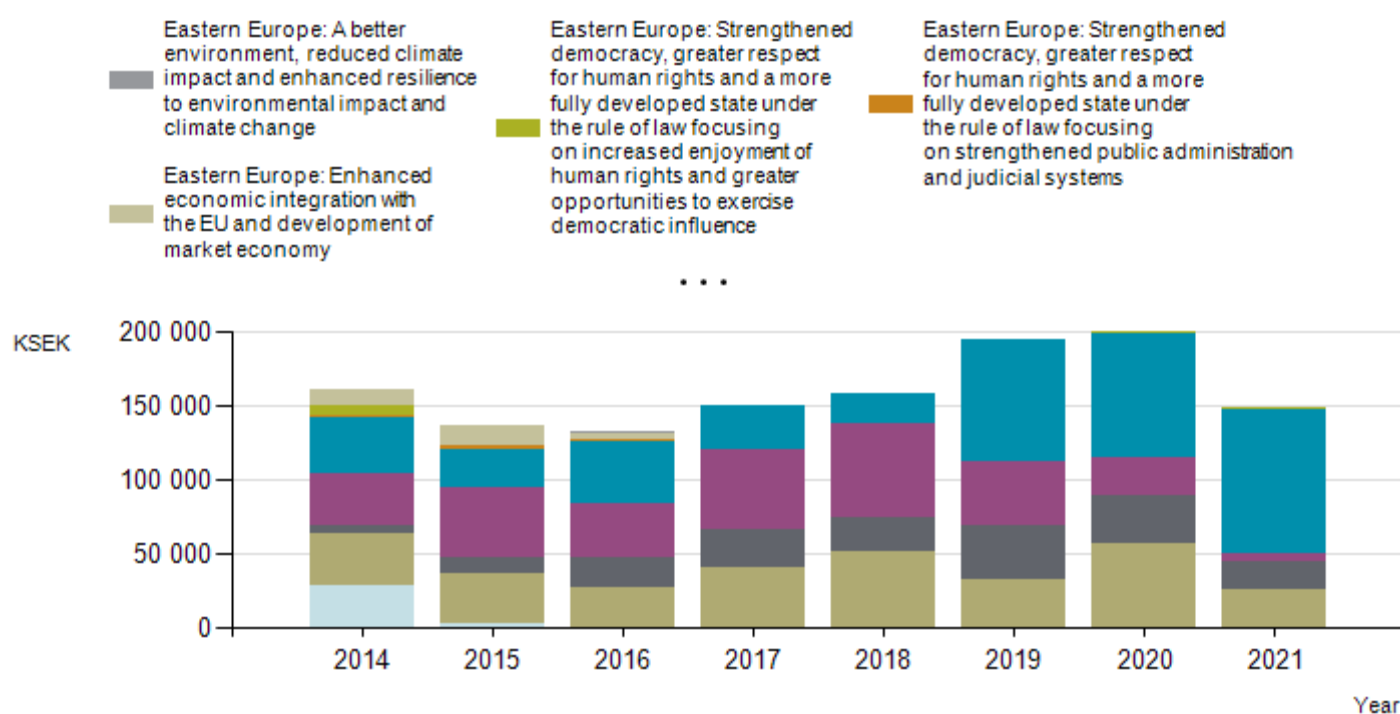

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

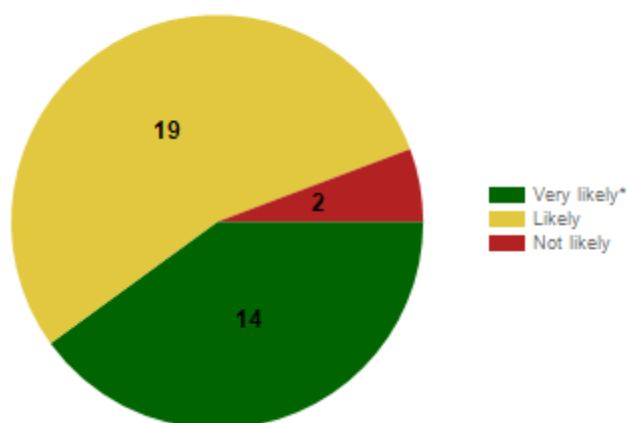
P6 Annex to Strategy Report 2020 for Reform cooperation with Eastern Europe, the Western Balkans and Turkey 2014-2020

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

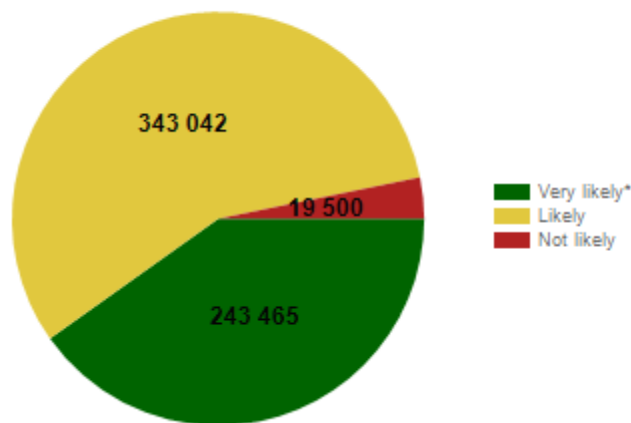
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2020 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2020 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Bosnia-Herzegovina	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	7 615	0
	115 Reformsamarbete med Östeuropa, Västra Balkan och Turkiet (7 1:1.23)	203 638	288 228
	Total	211 253	288 228

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.